

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1879. Andra Kammaren. N:o 45.

Lördagen den 26 April.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes den i förmiddagens sammanträde började föredragningen *Ang. vilkoren af Bevillrings-Utskottets betänkande N:o 9, angående vissa ännu oafgjorda frågor rörande vilkoren för tillverkning af bränvin.* för tillverkning af bränvin.

(Forts.)

I ordningen förekom

Punkten 2,

deruti Utskottet hemställt:

»att Riksdagen måtte besluta, att den restitution, som åtnjutes vid utförsel af bränvin, för hvilket stadgad tillverkningsafgift blifvit erlagd, skall utgöra 92 öre för en kanna renadt bränvin och 90 öre för en kanna icke renadt bränvin af normalstyrka».

Efter uppläsning af denna hemställan yttrade

Friherre Fock: Herr vice Talman, mine Herrar! Sedan Kammaren under förmiddagens plenum bifallit den vid betänkandet fogade reservation i fråga om beloppet af tillverkningsafgiften för bränvin, föreställer jag mig, att Kammaren äfven följdriktigt vill med afslag å Utskottets hemställan i den nu föredragna punkten bifalla hvad reservationerne i motsvarande andra punkt i reservationen föreslagit, eller »att Riksdagen måtte besluta, att den restitution, som åtnjutes vid utförsel af bränvin, för hvilket stadgad tillverkningsafgift blifvit erlagd, skall utgöra 1 krona 2 öre för en kanna renadt bränvin och 1 krona för en kanna icke renadt bränvin af normalstyrka».

Jag anhåller vördsamt om proposition å detta förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, blef Utskottets hemställan afslagen och i stället det förslag antaget, som Herrar Friherre Fock, Bennich m. fl. i sin vid betänkandet fogade reservation i

Ang. vilkoren afseende å förevarande punkt framstält, och hvars lydelse uti Friherre för tillverkning Focks nu afgifna yttrande blifvit anfördt.
af bränvin.

(Forts.)

Äfven för punkterna 3 och 4 var i nyss omförmälda reservation en förändrad lydelse föreslagen. Efter föredragning af *punkten 3* anförde

Friherre Fock: Af samma skäl, som jag nyss anförde, vågar jag hemställa, att Kammaren måtte afslå äfven denna punkt af Utskottets och bifalla motsvarande punkt af reservanternes förslag.

Vidare yttrades ej. Kammaren biföll Friherre Focks yrkande; och hade Kammaren således, med antagande af reservanternes ifrågasvarande förslag, beslutat, att 11 § af Kongl. förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin den 23 Augusti 1876 skulle komma att lyda som följer:

»1. För bränvin, som inom landet tillverkas, skall erläggas en afgift af *en krona* för hvarje kanna af den normalstyrka, som i § 3 bestämmes.

2. Vid utförsel af bränvin, för hvilket stadgad tillverkningsavgift blifvit erlagd, åtnjutes restitution med *en krona 2 öre* för hvarje kanna renadt och med *en krona* för hvarje kanna icke renadt bränvin af normalstyrka, efter hvad i särskild författning är eller varder stadgad.

Bränvin, hvars verkliga styrka vid en temperatur af $+15$ grader å Celsii termometer uppgår till nittiotre procent alkohol eller derutöfver, anses såsom renadt; hvaremot bränvin, som vid nämnda temperatur befinnes hafva mindre styrka än nittiotre procent alkohol, är att betrakta såsom icke renadt.»

Beträffande *punkten 4* yttrade

Friherre Fock: Jag ber att få fästa uppmärksamheten derpå, att Utskottets och reservanternes förslag i denna fjerde punkt visserligen i sak äro alldeles lika, men att det skulle i formelt afseende innebära en oegentlighet att efter den utgång, de redan föredragna delarne af förslaget fått, bifalla Utskottets förslag i denna punkt. Utskottets förslag innehåller nemligen orden: »den af Utskottet föreslagna förhöjning», då deremot i reservationen begagnats orden: »den här ofvan föreslagna förhöjning». Jag hemställer derfor om afslag å Utskottets och bifall till reservanternes förslag i denna punkt.

Öfverläggningen förklarades slutad; hvarefter Kammaren, enligt Friherre Focks yrkande, biföll reservanternes förslag jemväl i den del, som nu förelåg; lydande detsamma sålunda:

»att Riksdagen måtte besluta, att såväl den här ofvan föreslagna förhöjningen i tillverkningsavgiften för bränvin skall såsom tilläggsavgift till den nu gällande jemväl innevarande är utgöras, som ock

den föreslagna förhöjningen i beloppet af restitution vid utförsel af bränvin likaledes under innevarande år tillämpas, samt att Riksdagen i följd häraf måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att de af Riksdagen för dess del beslutade förändringar i Kongl. förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin måtte, så snart ske kan, kungöras, att lända till efterrättelse från den tid, som af Kongl. Maj:t bestämmes.»

*Ang. vilkoren
för tillverkning
af bränvin.
(Forts.)*

Punkten 5.

I anledning af Kongl. Maj:ts förslag, att det bränvin, som den dag, från och med hvilken den förhöjda afgiften komme att utgå, qvarläge obeskattadt å nederlag vid bränneri, måtte beläggas med den förhöjda afgiften, hade Utskottet gjort följande hemställan:

»att hvad Kongl. Maj:t i nu omförmälda hänseende föreslagit måtte på det sätt bifallas, att för bränvin, som ligger å nederlag vid bränneri den dag, då den beslutade skatteförhöjningen träder i kraft, och för hvilket förut stadgad tillverkningsavgift icke blifvit inom fjorton dagar derefter inbetald, skall den nu beslutade förhöjda tillverkningsavgiften utgå».

Ordet begärdes af

Herr Sven Nilsson i Efveröd, som anförde: Redan vid remissen af den Kongl. propositionen i detta ämne vågade jag till Kammarren framställa åtskilliga betänkligheter emot samma proposition. Jag är emellertid Bevillnings-Utskottet tacksam för det tillmötesgående Utskottet visat, som jag tror, med anledning af de uttalanden, jag då gjorde, men jag kan likväl ej finna, att Utskottet gått mina åsikter till mötes så långt, att jag dermed kan vara nöjd. Om man läser den nu gällande bränvinstillverkningsförordningen, finner man, att i artikeln 2, som handlar om bränvins beskattning och uppläggande på nederlag, stadgas bland annat följande: »för bränvin, som inom landet tillverkas, skall erläggas en afgift af 80 öre för hvarje kanna af den normalstyrka, som i 3 § bestämmes». Går jag sedan till 14 § i samma författning, så heter det der: »det tillverkade bränvinet skall, så vidt afgiften därför icke blifvit i förskott erlagd, uppläggas uti ett af tillverkaren uteslutande för ändamålet upplåtet, enligt föreskrifterna i gällande ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i riket inrättadt, af Konungens Befallningshafvande godkänt samt i närheten af bränneriet beläget magasin eller nederlagsrum, försedt med tvenne olika lås, hvilkas nycklar skola förvaras, den ena hos bränvinstillverkaren och den andra hos kontrollören». Fortsätter jag vidare till 15 §, så stadgas der: »Vill tillverkare, sedan han med bränvinstillverkningen upphört, fortfarande och utan afgiftens erläggande bränvinet å nederlagsmagasin vid bränneriet behålla, ege dertill rätt intill den 1 Oktober, med vilkor dels att skriftlig anmälan derom hos Vår Befallningshafvande göres minst tio dagar före tillverkningens upphörande, dels att magasinet förblifver under uppsigt af tillsyningsman, som Vår Befall-

Ang. villkoren för tillverkning af bränvin. ningshafvande tillförordnar, samt dels att för hvarje helt tusental kannor bränvin af normalstyrka, som vid tillverkningens upphörande å nederlaget kvarligger, erlägges en nederlagsafgift af tio kronor, hvilken betalas i sammanhang med öfriga afgifter, då första uttagningen från nederlaget sker.

(Forts.)

Af dessa bestämmelser i nu gällande författning kan jag för min del icke finna annat, än att bränvinstillverkaren eger rätt att låta det bränvin, som han tillverkat före det den författning, som på grund af Riksdagens beslut rörande skatteförhöjningen må kunna utfärdas, fortfarande ligga på nederlag till den 1 Oktober emot den skatt och under de villkor, som redan äro bestämda i den nu gällande författningen. Jag har sjelf tillverkat bränvin, som ligger på nederlag, och jag har i landskontoret blifvit debiterad för såväl tillverknings- som nederlagsafgift, som således utgör den skuld, jag därför häftar till statsverket. Jag tror således, på grund af gällande lag, att staten icke rättsenligt af mig kan utkräva högre afgift än den jag sålunda blifvit debiterad på grund af den förordning som gälde då bränvinstillverkningen egde rum, då min skuld hos staten blef debiterad. Nu säger man visserligen, att bränvinstillverkaren icke förvägras att låta sitt bränvin ligga på nederlag till den 1 Oktober, om Utskottets förslag bifalles. Ja väl, det är sant, men vi skola komma ihåg, att, om man, sedan Riksdagen beslutit en skatteförhöjning af 20 öre på kannan, skall låta bränvinet kvarligga på nederlag, man underkastas att få betala icke allenast nederlagsafgift efter gamla författningen med ungefärligen 1 öre på kannan utan äfven den förhöjda afgiften af 20 öre på kannan. Jag vädjar till Kammaren, hvilketdera är att föredraga för en bränvinstillverkare. För min del tror jag ingen skall förneka, att han åtminstone skall försöka göra hvad han kan för att undandra sig den högre skatten och hellre betala den enligt nu gällande förordning bestämda tillverkningsafgiften. Men på samma gång Riksdagen beslutar, att den redan bestämda förhöjningen i tillverkningsafgiften genast eller om 14 dagar skall träda i verket, beröfvas bränvinstillverkaren den rätt, som tillkommer honom enligt den gamla författningen, nemligen att låta bränvinet kvarligga på nederlag till den 1 Oktober mot att i detta fall betala den afgift, som är bestämd. Jag skall taga ett exempel, som, enligt hvad jag tror, skall klargöra saken för Kammaren. Enligt gällande bräuvinslagstiftning skall tillverkaren, då första uttagningen från nederlaget sker, betala nederlagsafgiften för hela den myckenhet bränvin, som han har liggande på nederlag. Det händer icke sällan, utan tvärt om ganska ofta, att tillverkaren blott uttager en del af sitt nederlag, och han har då fått i förskott inbetala till statsverket den debiterade nederlagsafgiften äfven för det kvarliggande bränvinet. Beslutar nu Riksdagen, att skatteförhöjningen genast skall tillämpas, så skulle innehafvaren af nederlaget genom att undvika att betala den högre skatten tvingas att utlösa sitt bränvin, och således derigenom frantagas den rätt, nuvarande författningen sålunda gifver honom. Han har fått till statsverket inbetala nederlagsafgiften, men han får icke åtnjuta den rätt, som lagen medgifver honom. Detta är ett viktigt moment i denna fråga, hvarå jag ber att få fästa Kammarens synnerliga uppmärksamhet. Ty jag

är fullt förvissad om, att ingen kan fränkänna bränvinstillverkaren rättigheten att vara i ostörd besittning af sin nederlagsrätt till den 1° Oktober. Jag vill nu icke bestrida, att Riksdagen möjligen kan komma att fatta ett annat beslut, som står i strid med nu gällande bestämmelser, men jag tror, att det icke skulle vara Riksdagen värdigt, och jag har för min del icke funnit, att Riksdagen förut kränkt den enskildes rätt, då han har allmän lag att stödja sig på, och jag skulle mycket beklaga, om Riksdagen genom sin makt i detta fall skulle öfverskrida allmänna rättsregler vid tolkning af Sveriges lagar, ehuru staten derpå skulle förtjena ett eller annat tusen kronor, något som jag tviflar på att Riksdagen skall göra till motiv för sitt beslut i frågan.

Vid emottagandet af den Kongl. propositionen har det förefallit mig högst besynnerligt, att Kongl. Maj:t kunnat föreslå, att genast, efter besluts fattande om skatteförhöjningen, denna skall träda i kraft äfven i afseende å bränvin, som då qvarläge å nederlag, då jag ej hade väntat sådana åsichter i afseende på rättsbegreppen af vår nuvarande regering. Men oafsedt detta, är det en annan sak, som genom Kongl. Maj:ts åtgärd kommit till Riksdagen, som något förvånat mig. Kongl. Maj:t har nemligen, kort tid efter det ofvannämnda proposition till Riksdagen afläts, framlagt för Riksdagen en annan proposition om att med ett belopp af 30 millioner kronor understödja de enskilda bankerna, som i sin mån skola bisträcka näringarne i landet. Då Kongl. Maj:t afgaf sin proposition derom, att tillverkningsafgiften skulle så hastigt inbetalas, tycktes Kongl. Maj:t icke hysa den föreställning om den finansiella ställningen i landet, som Kongl. Maj:t sedermera fått. Det är emellertid beaktansvärdt, att Kongl. Maj:t sedermera kommit till den uppfattningen, att de enskilda näringarne i landet behöfde upphjelpas, och att de enskilda bankerna behöfde förstärkas för att i sin ordning kunna understödja dessa näringar, men på samma gång ansett, att bränvinstillverkarnes skulle kunna anskaffa ganska stora belopp när som helst eller åtminstone på en mycket kort tid; och det förefaller mig således, som om Kongl. Maj:t, då han öfverlemnade förvarande proposition till Riksdagen, icke hade samma åsigt om penningställningen i landet, som några dagar derefter. En annan omständighet, som äfven förefallit mig något beaktansvärd, är den, att vid öfverläggningen inom Stats-Utskottet om propositionen rörande de 30 millionerna, man der fick från många håll höra yttranden derom, att ställningen vore så förtviflad, att man derfor borde uppbjuda hela sin förmåga för att understödja denna proposition, och om den ej bifölles, en stor del af landets näringar skulle gå under, hvarföre detta Utskott också har understödt den af Kongl. Maj:t uttalade åsigten, att Riksdagen skall lemna sitt förord till understödet. Men inom Bevillnings-Utskottet tyckes man icke vara af samma mening, ty nu har Bevillnings-Utskottet föreslagit, att, efter det kungörelse om tillverkningsafgiftens höjande utfärdats, bränvinstillverkarnes skulle anskaffa de belopp, som erfordras för uttagande af det bränvin, som ligger på nederlag, inom 14 dagar efter det den beslutade skatteförhöjningen träder i kraft. Jag ber med anledning häraf få upplysa Kammarerna derom, att det bränvin, som nu ligger på nederlag, enligt uppgifter från Bränvinskontrollbyrån den

*Ang. vilkoren
för tillverkning
af bränvin.
(Forts.)*

Ang. villkoren för tillverkning af brännvin. 15 i denna månad, uppgår till 4,579,330,6 kannor. Om nu den meningen är allmän, att de enskilda bankerna och den industriella rörelsen i landet behöfva understöd af 30,000,000 kronor, huru kan man då begära, att

(Forts.)

bränvinstillverkarne i landet skola kunna, om man beräknar skatten till 80 öre per kanna, på 14 dagar anskaffa nära 3,700,000 kronor. I Kongl. Maj:ts propositioner och de båda ärade Utskottens betänkanden ligger således en motsägelse, som jag icke kan förstå, och jag får till Kammarens bepröfvande öfverlemna, huruvida det förfarandet kan hafva något skäl för sig, att, medan man vill understödja den allmänna industrien i landet, man icke på samma gång vill komma här ifrågasvarande industriidkare till hjälp. Jag för min del tror att, om det föreliggande förslaget i afseende på det tidiga uttagandet af det nu på nederlag liggande brännvinet bifalles, man icke kan anse de anspråk, som framstälts på staten i afseende på understöd för de industriella näringarne i allmänhet, hafva egentligt fog för sig.

Men det är icke nog med detta. Af de öfver 4½ millioner kannor brännvin, som nu ligga på nederlag, äro, jag tror mig tryggt kunna påstå det, redan 2 millioner kannor sålda under vilkor att de skola qvarligga på nederlaget för att tillhandahållas köparen under Maj och Juni månader, hvar på köparen förbundit sig att ett par dagar före levereringen inbetala skatten.

Då vi nu torde vara öfverens derom, att under den nuvarande betryckta penningställningen i landet våra privatbanker äro nästan urständsatta att på huru goda papper som helst lemna lån, så är ju klart, att en person, som icke kan skaffa penningar till skatten efter nu gällande förordning, blifver tvungen att erlægga den beslutade högre skatten. Har han, som jag tror i åtskilliga fall inträffat, sålt sitt brännvin för 1 krona 20 öre kannan emot ofvannämnda vilkor, och genom att ej kunna skaffa penningar till skatten innan den i dag beslutade förhöjningen träder i kraft, måste betala till staten denna förhöjning med 20 öre per kanna, utom den nu i förordningen bestämda skatten 80 öre per kanna, får han i verkligheten i ersättning för sitt brännvin endast 20 öre per kanna. I sådant fall skulle Riksdagen beröfva en del svenska medborgare största delen af sin inkomst af sin egendom som de under året med svett och möda ärligt förvärfvat och som de sjelfve icke emot gällande lagar förverkat, och man kan då lätt beräkna den belägenhet Riksdagen har förvällat dem, helst under tider, så bekymmersamma som de närvarande. Ensamt detta torde vara skäl nog för Riksdagen att icke vidtaga en så våldsam åtgärd, som här föreslagits, utan i öfverensstämmelse med gällande förordning bibehålla nederlagsrätten på sätt hittills varit öfligt, eller så, att tillverkarne må vara berättigade att intill den 1 Oktober detta år låta sitt brännvin utan förhöjning i afgiften ligga på nederlag. Ännu har ingen Kongl. förordning i afseende på bränvinstillverkningen utfärdats, utan att denna rättighet lemnats oförkränt.

Jag föreställer mig nu, att jag mötes med den anmärkning, att, om, med anledning af det betänkande, som af utsedde komiterade blifvit utarbetadt, Kongl. Maj:t skulle till en kommande Riksdag inkomma med förslag till en allmän reglering af brännvinslagstiftningen och i följd deraf en ännu högre skatt läggas på bränvinstillverkningen, än

den nu beslutade, så skulle bränvinstillverkarne, om de vid denna riksdag finge ett sådant medgifvande, som jag anser berättigadt, vid en annan riksdag komma att åberopa samma skäl som jag nu anfört för bibehållande af nederlagsrätten till den 1 Oktober samma år, hvarigenom icke allenast en öfverproduktion skulle komma att uppstå, utan äfven bränvinstillverkarne derpå skulle göra en stor vinst. För min del är jag dock af den öfvertygelse, att detta års Bevillnings-Utskott är i tillfälle att uppgöra ett förslag, som bör kunna hindra tillverkarne från en sådan åtgärd. Jag försäkrar, att jag alldeles icke vill vara med om, att bränvinstillverkarne i vårt land skola spekulera på att förtjena på bränvinshandeln vid hvarje förhöjning i skatten, utan min afsigt är allenast, att de, som tillverkat sitt bränvin under nu gällande förordning, må få bibehållas vid sin rätt, och en stor del bränvinstillverkare nu böra räddas från undergång, hvilket ovilkorligen skulle blifva fallet, om Riksdagen bifölle Bevillnings-Utskottets nu framlagda förslag. Jag har velat framhålla detta, dels därför att Bevillnings-Utskottet måtte vara betänkt på att förekomma en förlägenhet sådan som den, hvilken uppstått med anledning af den Kongl. propositionen, och dels för att fästa uppmärksamheten på att, om man bifaller Bevillnings-Utskottets betänkande och lemnar bränvinstillverkaren en frist af allenast 14 dagar, inom hvilken tid han skall erlagga den gamla afgiften och derigenom, om han nödgas från nederlaget uttaga bränvinet, efter denna afgift på så kort tid, och sedan man genom monopolsystemet uti vår nuvarande försäljningslag helt och hållet lagt inköpet af bränvin i en enda eller åtminstone mycket få personers händer, dessa personer skola göra allt för att trycka ned bränvinets pris under dessa 14 dagar, till följd hvaraf en stor del tillverkare af bränvin kastas i armarne på dessa personer, hvilka sålunda komma i tillfälle att på tillverkarnes bekostnad göra sig en oskäligen vinst, så vida de ej föredraga att betala den beslutade högre skatten.

Om nederlagsrätten för honom hitills bibehålles till den 1 Oktober, förlorar, efter min åsigt, staten ingenting derpå. Hade den Kongl. propositionen blifvit bifallen vid början af riksdagen, skulle man kunnat hafva framkommit med det skäl, som Bevillnings-Utskottet anfört, nemligen att man befarade en stor tillverkning af bränvin under spekulering att förtjena derpå, men den tiden är förbi redan den 1 instundande Maj, ty vi veta alla, att tillverkningstiden i allmänhet är slut med nämnda dag, och därför lär det blott vara ett ringa fåtal, nemligen de som tillverka pressjäst i sammanhang med bränvinstillverkning, som kunna spekulera på en större tillverkning af denna vara. Det blir ingen annan följd deraf, att Riksdagen beslutar i öfverensstämmelse med Utskottets förslag, än att inom 14 dagar från det beslutet blir kungjordt bränvinstillverkarne skola hafva betalt skatt för något öfver 4,500,000 kannor. Det är klart, att staten på det sättet förtjenar ränta på det belopp, som i skatt därför skall erläggas, men likväl icke på hela detta belopp för hela tiden till den 1 Oktober; ty jag är öfvertygad, att, om bränvinstillverkarne få anstånd med skatten till den 1 Oktober, de flesta icke skola begagna sig af hela denna tid för nederlaget, utan under tiden taga ut varan successivt och efter behof, så att statens ränteförlust på denna affär blir högst obetydlig;

Ang. vilkoren
för tillverkning
af bränvin.
(Forts.)

Ang. vilkoren och då jag icke kan se, att det är någon annan fördel för staten att för tillverkning af bränvin.

(Forts.)

inskränka tiden för nederlagsrätten, än att man genom detta förslag tvingar tillverkaren att taga ut sin vara, innan han behöfver henne, och derigenom tillskynda statsverket sin afgift af bränvinstillverkningen en eller annan månad förr än eljest skulle blifva fallet, men då staten väl ej lär vara i en sådan förlägenhet, att man för den skull bör vidtaga den föreslagna åtgärden, kan jag icke heller förstå, hvarför man skall lägga ett sådant tvång på tillverkaren. På samma gång vill jag också framhålla, att det icke är de stora eller förmögna bränvinstillverkarna, som komma att lida af den föreslagna åtgärden, ty de hafva nog skaffat sig penningar i god tid, utan det är de små bränvinstillverkarna, som blifva de förlorande. Dessa mindre bränvinstillverkarna utgöras af mindre jordbrukare, som icke hafva kunnat tänka sig på förhand att, med den nu gällande lagstiftningen, Riksdagen skulle fatta ett sådant beslut. Det är således desse, som egentligen komma att lida, emedan de till en stor del under nuvarande tid icke kunna anskaffa penningar, och följaktligen komma att betala den högre skatten, och således blifva ruinerade. Jag har en särskild anledning till denna förmodan, emedan jag vet, att i den provins, jag tillhör, ingen under de senaste dagarne uppträdt som köpare af bränvin, i följd hvaraf bränvinstillverkarna icke dessa dagar kunnat sålt en enda kanna, för att på detta sätt bereda sig tillgång på penningar till skatten, och då privatbankerna i orten icke lemna lån emot de bästa säkerheter, kan man lätt föreställa sig hvilket resultatet skall blifva, om Riksdagen fattar sitt beslut i öfverensstämmelse med Bevillnings-Utskottets förslag i denna punkt.

Här har man äfven framhållit, att bränvinstillverkarna under innevarande år, sedan innehålet af den Kongl. propositionen blef känd, skulle beredt sig en oskäligen vinst genom en ökad tillverkning och att det därför icke vore skäl att till förmån för dem utsträcka nederlagsrätten. Med anledning deraf vill jag emellertid upplysa, att, om man jemför den quantitet bränvin, som fans på nederlag under de närmast föregående åren och i år, så visar det, enligt uppgift från bränvinskontrollbyråerna, följande resultat:

Bränvin kvarliggande på nederlag

	1877	1878	1879
	Kannor	Kannor	Kannor
den 1 Januari	2,104,556,5	1,468,586,7	2,440,331,7
» 1 Februari	2,754,804,9	2,165,542,2	3,071,948,6
» 1 Mars	3,625,056,7	2,955,830,1	3,612,330,1
» 1 April	4,331,405,0	3,663,682,6	4,519,215,7
» 15 April	4,497,942,0	3,793,794,4	4,579,330,6

Häraf kunna herrarne således finna, att under tiden emellan den 1 Januari och den 15 April innevarande år har på nederlag upplagts mindre bränvin än under samma tid så väl år 1877 som 1878. Sålunda lär väl det påståendet icke kunna försvaras, som här synes gjort sig gällande, att bränvinstillverkarna under åtnjutande af nederlagsrätten varit i tillfälle att förtjena på den högre afgiften, som man

påräknat skulle af Riksdagen beslutas. Om deremot tillverkningen i *Ang. villkoren* år blir något större än förra året, så torde detta bero af andra orsa-*för tillverkning* ker, såsom att i år till följd af den goda skörden i landet god till-*af brännvin.* gång på materialier funnits, hvilka kunnat köpas för ovanligt billigt pris, och att potatisen under förliden höst visade stor benägenhet att ruttna m. m. sådant. Att någon spekulation i bränvinstillverkning från tillverkarnes sida deremot icke egt rum, visar sig ju alldeles klart jemväl deraf, att värtillverkningen var lika stor 1877 som innevarande år, och att lika mycket brännvin fans på nederlag den 15 April 1877 som vid samma tid detta år, ehuru då icke förelåg något förslag från Kongl Maj:t till skatteförhöjning. (Forts.)

Af hvad jag nu yttrat torde Kammaren finna, att jag önskar, att, då staten derpå icke gör någon förlust, bränvinstillverkarna måtte få rätt att hafva sitt brännvin på nederlag qvarliggande till den 1 Oktober. Mitt yrkande skulle således blifva, att Utskottets hemställan i den nu föredragna punkten måtte af Kammaren bifallas med den förändring, att de der förekommande orden: »fjorton dagar derefter» måtte utbytas mot orden: »1 Oktober innevarande år». Då jag emellertid icke har anspråk på, att Kammaren skall antaga detta mitt yrkande utan mogen öfverläggning och då jag dessutom har mig bekant, att Första Kammaren redan till Utskottet återremitterat denna punkt af betänkandet i samma syfte, får jag nu hemställa, att äfven denna Kammare måtte fatta enahanda beslut.

Herr J. F. Carlsson: Efter den utgång omröstningen om första punkten i detta betänkande i förmiddags fick, skulle det alldeles icke förundra mig, om äfven denna punkt blefve af Kammaren bifallen. Det synes mig, som om Kammaren vid behandlingen af dessa frågor skulle hafva accepterat den gamla satsen, »att ändamålet helgar medlen». De herrar, som i förmiddags så ifrigt talade för bränvinsskattens höjande, sökte visserligen insvepa sina anföranden i sedlighetens slöja, men denna slöja var allt för genomskinlig, så att der bakom tydligt framskyntade en Judas, ty i grunden gälde hela frågan då endast att kunna skaffa penningar till fyllande af statsbristen. Hvad åter beträffar den nu föredragna punkten, så är det så till vida lika med den första punkten, att skaffa penningar till statskassan, men här gäller det endast bränvinstillverkarna, som skulle få sitta emellan, och om denna punkt bifalles, kan det leda till många bränvinstillverkares obestånd. Ty om dessa tillverkare icke få mera än 14 dagars anstånd för att utlösa det brännvin, som de möjligen kunna hafva på nederlag, tro väl herrarne då, att i sådana penningtider, som dem vi nu för närvarande hafva, det skall blifva möjligt för en stor del af landets bränvinstillverkare att anskaffa penningar för erläggande af den förut stadgade tillverkningsafgiften. Jag tror det icke; ty icke ens mot de bästa säkerheter är det nu möjligt att på så kort tid kunna anskaffa penningar. För min del vill jag åtminstone icke biträda ett beslut, som med all säkerhet skall förorsaka många bränvinstillverkares ruin. Hellre ser jag, att 20 personer göra vinst, än att någon enda skall blifva ruinerad till följd af ett Riksdagens beslut.

Jag vill icke längre upptaga Kammarens tid, och icke heller skall

Ang. villkoren för tillverkning af bränvin. jag framställa något yrkande, då jag förutser, att jag i allt fall kommer att nu likasom i förmiddags stanna i minoriteten. Jag har emellertid velat till protokollet uttala min åsigt.

(Forts.)

Herr And. Aug. Andersson: Den föreliggande frågan har af den förste talaren, Herr Sven Nilsson, blifvit så tillräckligt belyst, att dervid icke något vidare egentligen kan vara att tillägga. Jag kan emellertid icke underlåta att uttala, att med hänsyn till nu gällande författningar om bränvinstillverkningen och nederlagsrätten, så vidt jag kan inse, bränvinstillverkarna hafva ovilkorlig *rättighet* att få hafva sitt bränvin qvarliggande på nederlag, om de därför erlægga den afgift, som var gällande, då detta bränvin tillverkades. Om så icke skulle ske, utan Utskottets nu framställda förslag af Riksdagen bifalles, kan jag icke betrakta detta annat än såsom en stor orättvisa, stridande mot gällande lag. Jag vill icke vidare förlänga diskussionen i denna fråga, men jag har velat uttala min öfvertygelse, att bränvinstillverkaren har laglig rättighet att mot den lägre afgiften utlösa det bränvin, som han kan hafva liggande på nederlag, då den högre afgiften beslutas. Om denna rättighet nu beröfvas honom, kommer detta att verka ruinerande i synnerhet för den mindre bemedlade bränvinstillverkaren, som icke är i stånd att på en gång anskaffa så mycket penningar, som erfordras för bränvinets utlösande. Som herrarne hört, har redan Första Kammaren till Utskottet återremitterat den förevarande punkten, och jag får därför nu äfven hos Herr Grefven och Talmannen anhålla om framställande af proposition om återremiss af denna punkt.

Herr Giöbel: Den valkrets, hvars förtroende jag har att tacka för hedern att nu vara ledamot af denna Kammar och den jag här representerar, innesluter inom sig ett antal bränvinstillverkare, hvilka helt säkert på sin representant ställa den fordran att af honom få höra uttalas ett öppet ord i denna för dem så viktiga fråga, och detta har föranledt mig att anhålla om herrarnes uppmärksamhet för några ögonblick, ehuru jag väl vet, att denna fråga, mig förutan, blir tillräckligt utredd.

Redan under förmiddagens öfverläggning framhölls af mera än en talare, hurusom denna fråga, alltsedan den vid början af innevarande riksdag kommit på tal, skärskådats nästan uteslutande ur finansiell och ekonomisk synpunkt, under det att den moraliska så väl som den rättsliga sidan af saken fått denna gång träda mera tillbaka, ehuru icke heller de kunnat helt och hållet lemnas å sido vid frågans afgörande. Då i förmiddags så många talare uppträdt, befarade jag, att Kammarens tålmod då var nära att uttömmas, och ville därför icke besvära Kammaren med något anförande, men ber att, då jag nu har ordet, äfven få yttra några ord om den fråga, som då förelåg till afgörande. Äfven jag medverkade med min röst till det beslut Kammararen då fattade, men jag erkänner, att denna medverkan af mig lemnades på den grund, att jag ansåg situationen för närvarande vara sådan, att något annat beslut icke kunde ifrågakomma. Eljest, det får jag tillkännagifva, tillhör jag antalet af dem, som anse att bränvinet redan är tillräckligt högt beskattadt; ty de stora inkomster, som så väl

staten som kommunerna af denna vara åtnjuta, få väl dock icke anses såsom endast ett ockrande på lasten, hvilket det ju skulle vara, om de dryga afgifterna på varan tillkommit endast för att hämma dryckenskapslasten och motverka dess tilltagande. Jag tror nemligen att flertalet af dem, som lemna sitt bidrag till dessa höga inkomster, kan sägas vara oförvilliga medborgare, oaktadt de använda denna dryck, som visserligen för många är ett njutningsmedel, men för andra åter till en viss grad en nödvändighetsvara. För min del tror jag derföre, att det icke kan vara aldeles rätt att i alltför hög grad beskatta bränvinet. Emellertid skall jag nu icke vidare upptaga tiden med någon redogörelse för mina åsigtur i den frågan, utan öfvergår till den, som nu föreligger, och beträffande hvilken jag hoppas att Andra Kammaren skall fatta enahanda beslut, som redan blifvit af Första Kammaren fattadt. För min del tilltror jag mig nemligen icke att nu kunna afgörande bedöma, hvilket beslut i den nu föreliggande punkten som torde vara bäst egnadt att å alla sidor förmedla möjligast tillfredsställande resultat. Men obestriddigt synes mig Utskottets förslag innebära en stor orättvisa. Då nu Kammaren på förmiddagen fattat ett beslut, som utgör en betydande förändring i hvad Utskottet i den frågan föreslagit, så föreställer jag mig, att, om nu föreliggande punkt i frågans förändrade läge återkommer till Utskottet, deruti skulle ligga en kraftig anledning för Utskottet att taga densamma i förnyadt öfvervägande och att för Riksdagen framlägga ett annat förslag, mera egnadt att tillfredsställa samtliga parternes intressen. Bränvinstillverkaren är ju, äfven han, ett landets barn, och då han i så hög grad bidrager till statens inkomster, bör man väl icke förvägra honom tryggheten att stå under lagens skydd och möjligheten att dertill hysa tillförsigt — en rättighet och fördel, som man medgifver importören af bränvin så väl som andra slag af varor, nemligen den, att från tullnederlag få uttaga huru stora quantiteter som helst af importerade varor, endast mot kvarlemnande af så mycket som i värde svarar mot tullen på hela partiet. En sådan rättighet borde väl ock vara bränvinstillverkaren medgifven vid uttag från nederlaget, men så är emellertid icke förhållandet; ty för allt hvad tillverkaren deraf vill utbekomma måste han alltid före uttagandet kontant erlägga skatteavgifterna, hvilket icke är likställighet med importören. Jag förenar mig med dem, som yrkat återremiss af den förevarande punkten.

Herr Ola Månsson: Om flertalet af dem, som röstade för bifall till första punkten, då förestälde sig, att de gjorde det i sedlighetens intresse, så kunna de väl icke hafva enahanda motiv för att bifalla den nu föredragna punkten. Ty det måste väl erkännas, att den fråga, som i densamma omhandlas, är af rent finansiell natur, hvilket jag för min del anser hafva varit fallet med äfven den förra punkten. Hvad vinner nu staten på att denna femte punkt antages? Jo, möjligen räntan på tillverkningsavgiften, men ingenting vidare. Hvad förlora åter bränvinstillverkarna derpå? Svaret är icke svårt att finna, om man betänker, huru svårt, ja, nära nog omöjligt det blir för dem att för det å nederlag nu liggande bränvinet på en så kort tid, som blifvit här föreslagen, med ens utgöra hela den förut stadgade tillverk-

*Ang. villkoren
för tillverkning
af bränvin.
(Forts.)*

Ang. vilkoren för tillverkning af bränvin. ningsafgiften, och detta under en tid, då penningar nästan icke stå att anskaffa.

(Forts.)

För öfrigt anser jag denna fråga vara af en ganska säregen beskaffenhet. Ingen kan väl bestrida, att det bränvin, som nu finnes på nederlag, blifvit tillverkad under skyddet af de bestämmelser, som hittills varit gällande. Men hvad ämnar man nu göra? Jo, med ett enda penndrag förhindra bränvinstillverkarne att komma i åtnjutande af de rättigheter, som dessa bestämmelser tillförsäkrat dem. Kan detta vara riktigt? Har icke alltid tillförene så väl inom Riksdagen som af de rättskipande myndigheterna följts den princip, att en ny lag icke kan verka tillbaka och upphäfva rättsförhållanden, som tillkommit under skyddet af en äldre lag? Det synes mig derföre, som borde åtminstone Andra Kammaren icke frångå denna princip, utan så mycket som sig göra låter komma de industriidkare, om hvilka här är fråga, till hjälp i så måtto, att de må få åtnjuta det skydd, som svensk lag gifver hvarje annan svensk medborgare.

På grund af hvad jag sålunda anförde, ber jag att få påyrka frågans återremitterande i det syfte, att Utskottet utarbetade ett nytt förslag, som, bättre än det föreliggande, tager hänsyn till hvad som är rätt och billigt samt sålunda innehåller, att för bränvin, som för närvarande qvarligger obeskattadt å nederlag vid bränneri, den förut stadgade tillverkningsafgiften skall intill den 1 nästa Oktober fortfarande få utgöras.

Friberre Fock: Jag skall icke länge upptaga Kammarens tid, och rörande sjelfva rättsfrågan skall jag icke här inlåta mig i någon diskussion. Likväl tror jag, att Kammaren kan vara i sin goda rätt och fatta hvad beslut den behagar. Jag kan icke föreställa mig annat, än att den Kongl. propositionen tillkommit äfven i den afsigt, att lägga en väl behöfelig hämsko på bränvinstillverkningen under våren. Om nemligen Kongl. Maj:ts förslag innehållit, förutom förordandet af tillverkningsafgiftens höjande med 40 öre, den bestämmelse, att det på nederlag befintliga bränvinet skulle få ligga till den 1 Oktober med rätt för tillverkaren att intill denna tid uttaga detsamma för den hittills gällande afgiften, skulle detta utan tvifvel hafva framkallat en ganska stark spekulation och derpå beroende öfvertillverkning. Att i detta hänseende den Kongl. propositionen verkat gagneligt, har jag på förmiddagen sökt visa. Emellertid tror jag att, äfven om det på nederlag liggande bränvinet skulle till den 1 Oktober få uttagas mot den lägre afgiften, staten dock icke skulle derpå göra en så synnerligt stor förlust. Ty otvifvelaktigt skulle fördelen af att uttaga bränvinet för den lägre afgiften blifva så betydlig, att de, hvilka nu hafva bränvin på nederlag, skulle anstränga sig till det yttersta för att, om äfven med någon uppoffring, anskaffa nödiga medel för bränvinets uttagande. Men då detta sannolikt skulle hafva icke så obetydliga finansiella svårigheter med sig, vill jag för min del icke motsätta mig en återremiss af frågan, utan ber att få instämna med dem, som påyrkat en sådan.

Herr O. B. Olsson: Till hufvudsaklig del ber jag att få instämna med den förste talaren, men vill dock inlägga min protest emot hans

yttrande, att med tillverkningsavgiftens höjande på sätt, som Kam-^{Ang. vilkoren} maren nu beslutat, bränvinet skulle komma att gifva tillverkaren en ^{för tillverkning} vinst af en krona kannan. Det är dock tydligt, att, om bränvinet ^{af bränvin.} betingar ett pris af en krona 20 öre kannan, vinsten icke kan bli större än 20 öre, sedan afdrag skett för den nu fastställda tillverkningsavgiften af en krona. Nu är det väl möjligt, att jag missförstod den irade talaren och i sådant fall ber jag om ursäkt, men jag tror dock icke, att detta var förhållandet.

Om Riksdagen nu skulle fatta sitt beslut i öfverensstämmelse med Utskottets förslag, eller att det på nederlag liggande bränvinet endast under de närmaste fjorton dagarne skulle få uttagas mot den hittills gällande tillverkningsavgiften, skulle detta innebära, minst sagdt, ett löftesbrott mot bränvinstillverkarna, då de tillverkat bränvinet i den öfvertygelse, att de icke skulle behöfva för detsamma erlægga högre afgift än 80 öre för kannan, och att de skulle hafva denna rätt till den 1 nästa Oktober. Under sådana förhållanden hemställer jag, om det kan vara Riksdagen värdigt att beröfva dem denna rättighet. Och jag vill tillägga, att det finnes många bränvinsproducenter, som hafva sålt sin vara, medan den legat på nederlag, och som således skulle göra en mycket stor förlust, om detta af Utskottet här föreslagna nya stadgande blefve gällande. Om de kanske hafva svårt att skaffa penningar för att kunna utlösa sitt bränvin inom den sålunda bestämda tiden, skola de alltså nödgas betala en med 20 öre pr kanna förhöjd afgift, hvilket de icke hade beräknat, då de lade sitt bränvin på nederlag. Det vore ju en stor orättvisa och blefve kanske en ruin för mängen, som på god tro stält sig i detta förhållande. Dessutom vet jag icke, hvartill det skall tjena att bestämma en så kort tid för avgiftens inbetalande. Det enda skälet kunde vara, att till staten skulle inflyta ett stort skattebelopp på en kort tid. Men då dessa medel naturligtvis af staten måste insättas på upp- och afskrifningsräkning i Riksbanken, och då Riksbanken icke gerna kan utlemna dem till låns, eftersom den icke kan veta, huru snart staten skall åter taga ut dem, så tror jag, att staten genom ett dylikt förfaringssätt icke skulle vinna annat än den lilla ränta, som Riksbanken lemnar på upp- och afskrifningsmedel. Således tror jag att, om medlen på detta sätt skulle indrivas under en kort tid, följden blefve, att de skrinlades i Riksbanken, hvilket väl icke kan vara förmånligt för landet under nuvarande tryckta penningställning. Då tror jag att det vore vida bättre för staten, om dessa medel successivt finge inflyta, ty det är tydligt och klart, att i samma mån som bränvinet säljes, i samma mån flyta också penningar in till staten, och då kunna dessa användas på ett för staten vida nyttigare sätt, än om avgifterna skulle indrivas på det sätt, som här är föreslaget.

Detta lagförslag, hvilket, såsom här förut blifvit nämndt, tydligen innebär ett löftesbrott eller våld — man kan begagna hvilketdera uttrycket som helst, men jag för min del tolkar det helst såsom våld — är likväl Riksdagen fullt berättigad att bifalla, och den första statsmakten har också rätt att sanktionera detta beslut. Men jag hemställer, huruvida det vore lämpligt, om Riksdagen fattade ett beslut, som i moraliskt hänseende icke öfverensstämmer med svenska folkets

Ang. vilkoren för tillverkning af bränvin.
(Forts.)

mening. Ty jag tror, att Riksdagen icke bör gå till den ytterligheten att ändra en lag, hvilken förut i viss mån gifvit svenska industridkare rätt att lägga sitt bränvin på nederlag, derhän, att den nu ruinerar en hel del af dem. För min del anser jag, att det icke vore Riksdagen värdigt att gå in på detta förslag. Jag har också den förhoppning, att det icke skall bifallas.

Jag skulle således helst önskat rent afslag, men som jag hört, att Första Kammaren återremitterat ärendet, skall äfven jag yrka återremiss.

Herr Carl Ifvarsson: Om jag i denna fråga biträder dem, som yrka återremiss, ber jag att på förhand få säga, att det icke sker af något slags medlidande med bränvinsspatronerne. Jag tror nemligen, att desse blifvit mer än skäligt gynnade genom det beslut, som fattades i dag på förmiddagen, eller att på en gång höja bränvinsskatten med 20 öre pr kanna, hvilket jag för min del anser vara för mycket. Ty om de också taga ut sitt bränvin och genast betala den skatten, så taga de i alla fall in mer än som motsvarar räntan på skattebeloppet genom högre pris på varan. Således är *detta* ingen anledning att ömka dem och därför vidtaga någon förändring i Utskottets förslag. Men jag anser att detta förslag icke är lämpligt, sådant det nu föreligger, ty det förefaller mig alldeles tydligt, att, om det bifalles, bränvinet icke kommer att ligga kvar på nederlag utöfver de fjorton dagar, som äro afsedda för uttagandet. Det skulle kosta egarne för mycket, om de skulle betala 20 öre pr kanna för att få tillgodonjuta denna rätt. Följaktligen skaffa de sig nog, för att kunna betala skatten och uttaga sitt bränvin, penningar till hvad pris som helst. Och statens vinst på denna affär blifve ingen annan än den, att staten finge ut skattebeloppet något tidigare.

Jag anser derfor, att man i så måtto kunde gå bränvinsspatronernes önsknings till mötes, att man läte dem bibehålla den nederlagsrätt, som nu är dem tillförsäkrad, mot en förhöjd nederlagsafgift. De betala nu 1 öre pr kanna. Man kunde ju höja denna afgift till 5 eller 6 öre, eller så att den vore efter tiden afpassad. Skulle de låna på annat håll och möjligen kasta sig i händerna på procentare, antager jag, att de få betala en ganska dryg ränta. Om staten i stället finge uppbära en något förhöjd nederlagsafgift, kunde de slippa ifrån denna ränta, och staten derigenom hafva en inkomst, som i någon mån motsvarade den fördel, man nu lemnat dem.

Under förhoppning att Utskottet tager denna fråga i öfvervägande, har jag ingenting emot en återremiss. Jag yrkar emellertid återremiss i det syfte jag omförmält, nemligen att en förhöjd afgift för nederlagsrättens begagnande bestämmes, men att å andra sidan också nederlagsrätten må tillgodonjutas under den tid, som från början varit afsedd.

Häruti instämde Herrar *Liss Olof Larsson, Åke Andersson* och *Anders Svensson* i Lösen.

Herr Herslow: Hvad den juridiska delen af frågan beträffar, tror jag att vi temligen lugnt kunna lita på Kongl. Maj:t. Har Kongl.

Maj:t föreslagit Riksdagen, att en förhöjd tillverkningsafgift skulle *Ang. villkoren*
genast tillämpas, bör äfven Utskottets framställning om fjorton dagars: *för tillverkning*
 anstånd med liqviden kunna juridiskt försvara sig. Men låtom oss *af bränvin.*
 lemna detta å sido och se saken från bränvinsbrännarnes synpunkt. Jag
 kan försäkra, att jag respekterar deras rätt så mycket som någon annan.
 Men jag får bekänna, att hvad som hos mig vållade den största tve-
 kan, då jag röstade för tillverkningsafgiftens förhöjning med 20 öre,
 var, att en sådan förhöjning ovillkorligen måste för en stor del af
 bränvinstillverkarne medföra en betydlig avance. Och hafva de nu
 fått denna avance på sitt kapital, så vill jag sannerligen icke öka den
 med att tillika efterskänka räntan. Hafva de fått en stor fördel i af-
 seende å den liqvid de hafva att erlægga, vill jag icke gifva dem ännu
 en fördel genom att låta dem bestämma betalningsterminen efter deras
 eget godtycke. Här har sagts, att de skulle blifva ruinerade, därför
 att det icke blifver dem möjligt att i en hast skaffa penningar. Jag
 tror icke derpå. Litet hvar veta vi, att det knappast finnes något
 bättre hypotek att erbjuda vid upplånande af penningar än just brän-
 vin. Från bankerna och från hvarje annan långifvare kunna de med
 erbjudande af bränvin såsom säkerhet utan svårighet erhålla de nödiga
 lånen. Man har befarat, att detta skulle vålla stora finansiella svårig-
 heter. Ja, vore det så, att en förhöjd tillverkningskatt och en för-
 höjd tull å bränvin skulle på en gång utgå, kunde en sådan farhåga
 till någon del vara berättigad. Men så är nu icke förhållandet. Så-
 som herrarne veta, lemna tullstadgan nittio dagars kredit å tull mot
 fullgod säkerhet. Följden häraf är, att, om vi besluta förhöjd tull å
 socker och tobak, kommer den tull å dessa varor, som ännu icke är
 betald, att i de flesta fall erläggas på det sätt, att vederbörande fa-
 brikant lånar i en bank mot hypotek i varan det belopp, som behöfves
 till tullens betäckande. Men detta belopp betalar han icke ut kontant
 till tullen, utan sätter in det i banken på depositionsräkning, får
 bankens depositionsbevis, och på detta papper erhåller han sedermera
 nittio dagars kredit i tullen. Jag hade därför föreställt mig, att samma
 kapital, som om nittio dagar skall tjena såsom liqvid af tull å nyss-
 nämnda artiklar, skulle af bankerna kunna under tiden tillhandahållas
 bränvinsfabrikanterne, så att desse kunde få mycket nära tre månaders
 kredit på sitt nederlag och derigenom bereda sig anstånd med försälj-
 ningen till ultimo Juli. Gifva vi bränvinsfabrikanterne en så vacker
 present och så mycket utöfver hvad åtminstone jag från början ärnat
 göra, vill jag för min del icke sätta dem i stånd att spekulera utöfver
 de tre månaderna, utan anser, att den tiden är fullt tillräcklig för
 liqvidernas fullgörande. Jag hade därför ansett lämpligt, att Kam-
 maren bifallit Utskottets förslag oförändradt, hvilket i mitt tycke är
 alldeles tillräckligt rundligt tilltaget. Men efter den siste talarens
 anförande tänker jag, att vi skulle kunna komma till samma resultat,
 om vi återremittera punkten icke i syfte att beröfva bränvinsfabrikan-
 terne den på en gifven bestämmelse grundade nederlagsrätten till den
 1 Oktober, utan i syfte att i form af en nederlagsafgift bereda staten
 någon ersättning för den vinst, som den skulle erhållit, om den redan
 nu fått emottaga skattepenningarne. En af Kammarens ledamöter har
 sagt, att krisen skulle härigenom försvåras, emedan en stor del af det

(Forts).

Ang. villkoren för tillverkning af bränvin. rörliga kapitalet blefve fastlåst i Riksbanken. Jag tror icke, att så komme att ske. Tvärtom tror jag, att ifrågavarande medel rätt snart i form af lån åter komma ut i den allmänna rörelsen.

(Forts.)

Jag hade, såsom jag redan nämnt, tänkt yrka bifall till Utskottets förslag; men efter Herr Carl Ifvarssons anförande och instämmande i det af honom angifna syfte, skall jag icke motsätta mig en återremiss.

Herr Hæggström: Jag befinner mig på visst sätt i en något bättre ställning till frågan än representanten från Örebro, emedan icke allenast inom mitt konmittentskap, utan inom hela Norrland icke funnits något bränneri i gång på flera år, hvarföre man icke heller kan påstå, att jag förer bränvinsspatronernas talan och bevakar deras intresse. Här har emellertid talats om de fördelar, som genom Kammarrens i dag på förmiddagen fattade beslut skulle på ett eller annat sätt tillskyndas dem. Detta rör mig icke det allra minsta, ty det är en sak, som icke hörer hit. Här gäller frågan, huruvida Riksdagen har rätt eller icke rätt att taga ifrån bränvinsbrännarne den dem lagligen tillförsäkrade rättigheten att en viss tid hafva sitt bränvin på nederlag. Jag medger icke, att Riksdagen har en sådan rätt, och om Riksdagen derföre genom en våldsätgärd beröfvar bränvinsbrännarne denna rättighet, som de ingalunda förverkat, så utöfvar Riksdagen icke en rättshandling, utan en våldsgerning. Dertill vill jag icke medverka, och detta så mycket mindre, som jag ännu har i friskt minne Riksdagens, af mig motverkade beslut angående lappmarksprivilegierna, genom hvilket beslut Riksdagen begick en våldskränkning, för hvilken lappmarksbefolkningen icke är tacksam och som säkerligen många slägtleder igenom skall efterlemna bittra minnen.

I nu gällande bränvinstillverkningslag, som sistlidna år af Konung och Riksdag stiftades, står ju uttryckligen uti 15 §, att tillverkare af bränvin eger rätt att mot erläggande af en nederlagsafgift af 10 kronor per 1,000 kannor behålla bränvinet å nederlagsmagasinet till den 1 Oktober, så vida han minst 10 dagar före tillverkningens upphörande härom gjort anmälan hos Konungens Befallningshafvande. Huru kan man då tala om en rubbning af denna, sålunda lagbestämda nederlagsrätt? På samma grund kan icke heller påståendet, att man genom att höja nederlagsafgiften borde taga igen något af den skänk, man gifvit tillverkarne genom tillverkningsafgiftens höjande, hafva skäl för sig, ty ett sådant förfarande innebär likaledes ovilkorligen en rättskränkning af allvarsam art.

Jag tror visserligen, att dessa bränvinsproducenter med anledning af Riksdagens nu fattade beslut rörande första punkten af detta betänkande förtjenat ofantligt mycket penningar; men detta förhållande får dock icke betraktas såsom en present till dem, utan helt enkelt såsom en konjunkturfråga. Nu tyckes det likväl, som om man, derföre att åtskilliga personer äro i tillfälle att genom nyssnämnda beslut förtjena penningar, vore på väg att genom ett annat beslut söka beröfva dem eller åtminstone betydligt reducera denna inkomst. Kan väl detta, mine herrar, vara rätt? Bäst torde dock vara att hålla sig till det rätta.

Hvad åter beträffar de finansoperationer, som den siste talaren ut-

veklade, vill jag ej bestrida deras fyndighet eller förneka, att de må hända kunde låta sig genomföra, derest man finge antaga, att räntesatserna å de lån, medelst hvilka de omtalade depositionsbevisen skulle erhållas, blefve billiga. Men, frågar man då, hvad t. ex. skånebanken skulle taga i ränta, så vore det ganska intressant att få höra svaret. Jag tror, att detta skulle blifva väl mycket saltadt. I allt fall hör den saken icke heller hit. *Rättsfrågan* är här den bestämmande. Och så länge man icke kan visa, att bränvinstillverkarne förverkat den rätt, Kongl. Maj:t och Riksdagen i fjor gifvit dem, vill jag icke gå in på ett ändringsförslag, som afser att ingripa uti denna rättighet.

Jag yrkar för den skull återremiss i det syfte, att de må bibehållas vid den nederlagsrätt, som blifvit dem tillförsäkrad och ännu i denna stund är för dem gällande.

Herr *Engman* förenade sig med Herr *Hæggeström*.

Herr Carl *Ifvarsson*: Jag kan icke finna, att någon rättskränkning skulle ligga i åtgärden att höja afgiften för det bränvin, som nu ligger på nederlag; ty om man har rätt att höja skatten, så har man väl äfven rätt höja denna nederlagsafgift. Man skulle möjligen kunna tvista om befogenheten att inskränka sjelfva nederlagsrätten för dem, som densamma förvärfvat, men om man har rätt att gifva med ena handen, så har man också rättighet att taga tillbaka med den andra något af gåfvan, och således här låta dessa bränvinstillverkare betala en skäligh afgift för dessa nederlag. Jag tror icke att man kan säga, att de blifvit tillförsäkrade att orubbade bibehållas vid den tillverkningskatt, som nu är gällande, och således icke heller vid nuvarande nederlagsafgift. Har man således rätt att åstadkomma en rubbning i det ena hänseendet, så följer deraf äfven, att man med god smak kan göra det i det andra; med rättigheten att höja skatten följer rättigheten att höja afgiften.

Öfverläggningen var slutad. Herr *Talmannen* gaf först proposition på bifall till Utskottets hemställan samt derefter, enligt de gjorda yrkandena, dels på återremiss i det af Herr *Sven Nilsson* i *Efveröd* angifna syfte, dels ock på återremiss i det syfte, som Herr *Carl Ifvarsson* förordat; och fann Herr *Talmannen* den sistnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes och företogs, sedan till kontraposition antagits bifall till Herr *Sven Nilssons* yrkande, enligt en nu uppsatt och af *Kammaren* godkänd så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att *Bevillnings-Utskottets* i 5:te punkten af betänkandet N:o 9 gjorda hemställan skall till Utskottet återförvisas i syfte att nederlagsrätten enligt gällande stadgande bibehållas, men mot förhöjd afgift,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner *Nej*, har *Kammaren* beslutat återremiss af Utskottets berörda hemställan i syfte att nederlagsrätten oförändrad bibehållas.

Omröstningen utföll med 111 ja mot 53 nej; hvadan beslut fattats i enlighet med ja-propositionen.

I *punkten 6* hade Utskottet föreslagit,

»att Riksdagen måtte i den underdåniga skrifvelse, hvori Riksdagen anmäler sina angående bränvinstillverkningsafgiften fattade beslut, anhålla att Kongl. Maj:t täcktes särskildt kungöra hvad Riksdagen i omförmälda hänseende beslutat».

Rörande denna hemställan yttrade

Friherre Fock: Då Utskottets hemställan i denna punkt står i närmaste samband med nästföregående punkt, hvilken Kamraren nyss återremitterat, får jag vördsamt hemställa, att äfven denna punkt måtte till Utskottet återförvisas.

Vidare anfördes icke. Kamraren beslöt återförvisa punkten till Utskottet.

Punkten 7.

Lades till handlingarne.

§ 2.

Skedde föredragning af Bevillnings-Utskottets memorial N:o 10, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande vissa punkter af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 5, angående stämpelpappersafgiften.

Punkten 1.

Den i denna punkt föreslagna voteringsproposition godkändes.

Punkterna 2 och 3.

Biföllos.

§ 3.

Justerades protokollsutdrag.

§ 4.

Nedannämnda motioner anmäldes:

af Herr *W. von Rehausen*, om efterskänkande till förmån för staden Söderhamn af kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Siljander; och

af Herr *S. Wieselgren*, om ändring af 30 § Regeringsformen.

Dessa motioner, af hvilka den förra erhöll ordningsnummern 131 och den senare ordningsnummern 132, blefvo på begäran bordlagda.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets utlåtande N:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående ny lönestat för Kammarrätten;

samma Utskotts memorial N:o 43, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande riksstatens Åttonde hufvudtitel;

samma Utskotts utlåtande N:o 44, i anledning af väckt motion om öfverlemnande till museibiblioteket i Göteborg af en del utaf Konung Carl XV:s enskilda, af staten inköpta boksamling; samt

Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 28, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till lag om inteckning i jernväg och i sammanhang dermed erforderliga författningar; och

N:o 29, i anledning af väckt motion om stadgande af förmånsrätt för frakt, som förvaltning af jernväg i följd af samtrafik uppburit för annan jernvägs räkning.

§ 6.

Friherre *B. A. Leijonhufvud* erhöll, på derom anmäld begäran, ledighet från riksdagsgöromålen under 14 dagar från och med den 2 instundande Maj, i anledning af inträffadt sjukdomsfall inom hans å utrikes ort varande familj.

Likaledes beviljades Herr *E. A. Lundblad*, inom hvars familj dödsfall inträffat, af sådan anledning ledighet från riksdagsgöromålen under 5 dagar från den 28 i denna månad.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 9 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Måndagen den 28 April.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Skedde föredragning af de på Kammarens bord hvilande motioner; och hänvisades

Herr *W. von Rehausens* motion N:o 131, om efterskänkande till förmån för staden Söderhamn af kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Siljander, sedan samma motion blifvit inför Kammaren uppläst, till Stats-Utskottet; samt

Herr *S. Wieselgrens* motion N:o 132, om ändring af 30 § Regeringsformen, till Konstitutions-Utskottet.

§ 2.

Föredrogs och bordlades för andra gången Stats-Utskottets utlåtande N:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts nädiga proposition angående ny lönestat för Kammarrätten.

§ 3.

Vid föredragning dernäst af Stats-Utskottets memorial N:o 43, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande Riksstatens Åttonde hufvudtitel, blefvo de i samma memorial föreslagna voteringspropositioner af Kammaren godkända.

§ 4.

Föredrogs, men blefvo å nyo bordlagda:
Stats-Utskottets utlåtande N:o 44; samt
Lag-Utskottets utlåtanden N:is 28 och 29.

§ 5.

Till bordläggning anmälles följande inkomna ärenden:

Konstitutions-Utskottets utlåtande N:o 5, i anledning af väckt motion om ändring af 72 § Regeringsformen och 71 § Riksdagsordningen;

Samma Utskotts utlåtande N:o 6, i anledning af väckt motion om öppen omröstning inom Riksdagens Kamrar och Utskott;

Stats-Utskottets memorial N:o 45, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens *Nionde* hufvudtitel;

Bevillnings-Utskottets memorial N:o 11, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 7, angående allmänna bevillningen, samt

Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets utlåtande N:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om åtgärder i och för upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar, lydande å fem och tio kronor samt Herr J. A. Sjös motion om borttagande af dessa bankers sedelutgifningsrätt.

På framställning af Herr vice Talmannen *Wijk* beslöts, att nämnda ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.